



Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

48 Abjicitur sacrandus in hac, si neophytus sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ita etiam mens avari semel vinculis cupiditatis adstricta, semper aurum, semper argentum videt, semper reditum computat, gratius aurum intuetur quam solem: a ipsa ejus oratio & supplicatio ad Dominum, aurum querit. & post pauca. ¶ Interdum etiam usura arte nequissima, ex ipso auro aurum nascitur. Sed quid agis? Nec fatietas unquam, nec finis aderit cupiditati. & infra. ¶ Sed ais: quid injustum est, si cum aliena non invadam, propria diligentius servo? O impudens dictum! Propria dicitur: quae? ex quibus reconditis in hunc mundum detulisti? Quando in hanc ingressus es lucem, quando de ventre matris existi, quibus quoque facultatibus, quibusque subsidiis stipatus ingressus es? & post pauca. ¶ Proprium nemo dicat, quod est commune, quod plus quam sufficeret sumptum, etiam violenter obtentum est. & infra. ¶ Numquid iniquus est Deus, ut nobis non aequaliter distribuat vitae subsidia? ut tu quidem esses affluens & abundans, aliis vero deesset, & egeret? An idcirco magis, quia & tibi voluit benignitatis suae experimenta conferre, & alium per virtutem patientiae coronare? Tu vero susceptus Dei muneribus, etsi in finem tuum redactis, nihil te putas agere iniquum, si tam multorum vitae subsidia solus obtineas? Quis enim tam injustus, tam avidus, tam avarus, quam qui multorum alimenta suum b non usum, sed abundantiam, & delicias facit? Neque enim minus est criminis habenti tollere, quam cum possis, & abundans indigentibus denegare. Effluentium panis est, quem tu detines: nudorum indumentum est, quod tu recludis; & miserorum redemptio est & absolutio, pecunia, quam tu in terram defodis. Tot e te ergo scias invadere bona, quot d possis praestare quod velis.

¶ Commune] Apud beatum Ambrosium legitur, Proprium nemo dicat, quod e communi plus quam sufficeret sumptum, & violenter obtentum est. Sed obglefiam non est mutatum.

¶ pars. Necessitas est etiam, ut ille qui ordinandus est, [sua e domus sit bene praeparata:] id est, si in laici habitu uxorem habuit vel filios, a turis ad virum huius, & verbo & exemplo provocet, ut quod postea praecipitur est populo, prius exigat a domesticis. Unde Apostolus Ephesius scribit, ut uxores suas sicut sua corpora diligant, & filios suos non ad iracundiam provocent, sed ut in omni disciplina & correptione Domini. Unde cum Paulus ad Timotheum scriberet, dixisset, [sua domus bene praeparata:] statim subiunxit, [habentem filios sibi subditos in omni castitate.] [non b in accusatione luxuriae.] Non enim talium cohabitator frontem habet alios redarguenti. Unde de beato Job i legitur, quod pro filii sui quotidiana offerbat Deo sacrificia, offerens holocausta pro singulis, quos tanta charitatis perfectione in unum constrinxit, ut quisque eorum in suo die convivium fratribus pararet; & ad epulandum secum tres sorores suas pariter invitaret. Quod quia Heli facere distimulavit, ac falsa pietate superatus, delinquentes filios ferire voluit, (sicut in libro Regum legitur) apud districtum iudicem semetipsum cum filii crudeli damnatione percussit: unde et iuxta voce dicitur k, [Honorasti filios tuos magis, quam me.] Hinc etiam David erga filios benignitatem, non disciplinae severitatem exercens; eorum juventutem experimento didicit perniciosam, quorum pueritiam vaga licentia permisit esse volupinosam. Vnus quippe eorum sororem suam stupro corruptens, a fratre ejus, Absalome l videlicet, inter epulas, quas fratribus suis fraudulenter paraverat, obrucatus est. Absalom m vero, postquam veniam a patre obtinuit, de regno illum expulit, & ad concubinas ejus ingressus est, demum per invidia deserti patrem persequens, quereus inhaesit, atque ita suspensus interit a. Hinc etiam

a solem vidit.] orig. b al. non suum. c al. rano-ram. d al. quantis. e Hier. Occaso i. Tim. 3. & ibi glossator. f Ephes. 3. g i. Tim. 3. h III. i Job. 1. k i. Reg. 2. l i. Reg. 3. m 2. Reg. 16.

Paulus ad Timotheum b scribit, dicens: [Qui suorum, & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior.] Iure ergo, qui domui suae nescit praesse, in Episcopum ordinari prohibetur, quia qui in re minima, de qua sibi familiarior debet cura inesse, fidelis non est, quomodo in ecclesia Dei (ubi tot sunt & alieni) sollicitam diligentiam adhibet? unde Hieronymus c, [Non enim d iustus pellitur ex vitis filiorum, sed libertas ab Apostolo ecclesia principi reservatur, ut talis fiat, qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere.]

¶ ps. Quod tunc fiet, si non erit, quod sibi imputetur. Cum enim gressus hominis a Domino dirigantur e, nec sint f in homine ejus via: corrumpere quidem potest; corrigere autem non valet: pulsare potest, non aperire: manus comprimere, non animum mutare.

C. IX. ¶ Bonorum hominum disciplina mores immutare non valet. Unde Augustinus clero, & populo Hippone-nsi, epist. 137.

Quantumlibet vigilet disciplina domus meae, homo sum, & inter homines vivo: nec mihi arrogare audeo, ut domus mea melior sit, quam arca Noe g, ubi tamen inter octo homines unus reprobus inventus est: aut melior sit, quam domus Abrahae, ubi dictum est h, [Ejice ancillam & filium ejus:] aut melior sit, quam domus Isaac, cui de duobus geminis dictum i est, [Jacob dilexi, Esau autem odio habui.] & infra. ¶ Similiter autem fateor charitati vestrae coram Domino Deo nostro, qui testis est super animam meam, ex quo Deo servire coepi, quomodo difficile sum expertus meliores, quam qui in monasteriis profecerunt, ita non sum expertus peiores, quam qui in monasteriis ceciderunt k, ita ut hinc arbitrer in Apocalypsi l scriptum, [Iustus iustior fiat, & sordidus sordescat adhuc.]

C. X. ¶ Convicia perditorum a via rectitudinis nos movere non debent. Item Cyprianus, libri epist. 3. Cornelio Papa.

¶ Quod ad nos attinet, conscientiae nostrae convenit, frater, dare operam, ne quis culpa nostra de ecclesia pereat: si quis autem ulter, & crimine suo perierit, & poenitentiam agere, atque ad ecclesiam redire noluert, nos in die iudicii inculpatos futuros credimus, qui consulumus sanitati; illos solos in poenis remanuros, qui noluert consilii nostri salubritate sanari. Nec movere nos debent convicia perditorum, quo minus a via recta, & a certa regula non recedamus, quando & Apostolus instruat, dicens m, [Si hominibus placere, Christi servus non essem.]

DISTINCTIO XLVIII.

¶ Prohibentur etiam neophyti n in Episcopos ordinari, ut qui heri erat catechumenus, hodie non fiat Episcopus: qui heri erat in theatro, hodie non sedit in ecclesia: qui vespere erat in circo, hodie non ministrat altario: qui audum fuerat sator histriorum, hodie non fit consecrator virginum. Causa autem huius prohibitionis est secundum Apostolum, ne elatus in superbiam, tamquam religio Christiana plerumque egeret, incidat in ruinam diaboli. Momentaneus namque sacerdos nescit habere humilitatem, observare mores personarum, vel se contemnere: non jejunavit, non stetit, non se corcecit, non pauperibus erogavit. In arrogantiam (qua est ruina

a 2. Reg. 18. b i. Tim. 3. c In comm. ad c. i. epist. ad Titum. d itaque.] orig. e Psal. 36. f Hierem. 10. g Gen. 9. h Gen. 21. i Malach. 1. k al. defecerunt. l Apoc. 22. m Galat. 2. n i. Tim. 3. glossa ordinandi eisdem, & Hier. Occaso.



diaboli incidunt, qui punito hora, necdum discipulis sunt magistri: Et sic Innocentius a ait, [Miserum est eum fieri magistrum, qui necdum didicit esse discipulus.]

C. I. ¶ Neophytus in Episcopum non est ordinandus.

Unde in Nicano concilio, c. 2. legitur.

Quoniam h. multa, sive per necessitatem, sive ex quacunque i causa, contra regulam gesta sunt, ita ut homines ex vita gentili nuper adhuc catechizati, vel instructi, statim ad spirituale baptismum venissent, & continuo, cum baptizati, etiam ad Episcopatum vel presbyterium proventi sunt; recte igitur visum est de cetero nihil tale debere fieri. Nam & tempore opus est, ut sit catechumenus, & post baptismum multa probatione indiget. Evidens namque est apostolicum preceptum, dicens, c. [Non neophytum, ne forte elatus in iudicium incidat & loquatur diaboli.] Si vero procedente d. 2 tempore aliquid mortale 3 peccatum admiserit, & convictus duobus vel tribus testibus fuerit, cesset a clero, qui huiusmodi est. Si quis vero prater hac fecerit, tanquam contraria statuti sancti concilii gerens, ipse precipitabitur de statu sui cleri.

1 ¶ Quacunque causa] Græcè est: ἢ ἀλλοίωσις ἐπιτελεσθῆναι: quod Dionysius vertit, aut alias cogentibus hominibus.

2 ¶ Procedente] ἢ ἐπιτελεσθῆναι, id est, procedente: sed ubi glossam non est mutatum.

3 ¶ Mortale] ἢ ἐπιτελεσθῆναι, id est, procedente: sed ubi glossam non est mutatum.

C. II. ¶ Qui dicatur Neophytus.

Unde B. Gregorius scribit Synagoga Episcopo, & alii Episcopis, lib. 7. f. epist. 100.

Sicut & neophytus tunc dicebatur, qui initio h. i sanctæ fidei erat eruditione plantatus; sic modo neophytus habendus est, qui repente in religionis habitum plantatus, ad ambiendos honores & sacros irrepserit. ¶ Ordinate ergo ad ordines accedendum est. Nam casum appetit, qui ad summi k. loci fastigia postpositis gradibus per abrupta quatit ascensum. Scimus autem, quod adificati parietes non prius tignonum pondus accipiunt, nisi à novitatis suæ humore siccantur: ne si antea pondera, quam solidentur, accipiant, cunctam simul fabricam ad terram deponant.

1 ¶ Initio sanctæ] In lib. 7. epist. 100. ubi habetur prior pars huius capituli usq. ad vers. Scimus autem, legitur, in sanctæ fidei erat conversatione plantatus. lib. autem 3. ep. 31. sive c. gr. (ubi & eadem ferè iudem verbi habentur, ac præterea sequenti parti usque ad finem) legitur hoc loco, qui adhuc noviter erat plantatus in fide.

DISTINCTIO XLIX.

1 E Cce, à quibus virtus debeant esse immunes, qui in Episcopum sunt ordinandi. Qui enim intercessores pro populo ad Deum parantur, necesse est, ut eius gratiam bene vivendo mercantur. Unde Gregorius ait in postorali. ¶ Sollicitè formulandum, ne qui placare posse iram Dei creditur, hanc ipse ex proprio reatu mercatur. Cuncti enim liquidò novimus, quia, cum i. qui dissiacet ad intercedendum mittitur, i. uti animus ad deteriora provocatur. Qui ergo adhuc desiderii terrenis adstringitur, caveat, ne distriat iram iudicis gravius accedens, dum loco delectatur gloria, fiat subditus au-

a Epist. 12. ad Anselmum. b Martinus Braac, Episcopus cap. 22. c. 1. Tim. 3. d. al. procedente. orig. e. al. magni. f. Et lib. 5. epist. 31. Vigilio Episcopo Arelatensi. g. Polyc. l. 2. tit. 2. Anst. l. 6. c. 26. lvo part. 5. c. 231. h. al. in initio. i. al. dicitur. k. al. summa.

tor rursus. Soterter ergo se quisq. motuans, nec a locum regimini assidue audeat, si in se adhuc vitium dammatiliter regnat: nec i. quem crimen depravat proprium, intercessor fieri appetat pro culpa aliorum.

C. I. ¶ Sacrificium Deo non offerat, qui r. tuis est maculatus.

Idem in eod. pastoralis eod. c. 11. continetur.

Hinc etenim superna voce ad Moysem dicitur, [Loquere ad Aaron: homo de semine suo per familias, qui habuerit maculam, non offerat panes Domino Deo suo, nec accedat ad ministerium eius.] Vbi & repente subiungitur. [Si cæcus fuerit, si claudus, si vel parvo, vel grandi & torto naso, si fractio pede, vel manu, si gibbus, si lippus, si albuginem habens in oculo, si jugem scabiem, si impetiginem in corpore, vel ponderosus, si Cæcus quippe est, qui superæ contemplationis lumen ignorat: qui presentis vitæ tenebris pressus, dum venturam lucem nequaquam diligenter conspiciat, quò gressus operis porrigat, e. nescit. Hinc etenim prophetant Anna dicitur d. [Pedes sanctiorum suorum servabit, & impis in tenebris contremescunt.] ¶ Claudus vero est, qui quidem, quò pergere debet, aspiciat; sed per infirmitatem mentis, vitæ viam perfectæ e non valet tenere, quam videt: quia ad virtutis statum dum fluxa consuetudine non erigitur, quò per desiderium inmittitur, illius gressus operis efficaciter non sequuntur. Hinc etenim Paulus dicit f. [Remissus manus, & dissoluta genua erigunt, & gressus relictos facit pedibus vestris; ut non claudicans quaerret, sed magis sanetur.] ¶ Parvo autem naso est, qui ad tenendam mentis discretionis idoneus non est. Naso quippe odores, fetoresque discernimus. Recte ergo per nasum discretio exprimitur, per quam virtutes eligimus, delicta reprobamus. Unde & in laude sponsæ dicitur g. [Nasus tuus, sicut torus, quæ est in libano.] quia nimirum sancta ecclesia, quæ ex causis singulis tentamenta prodeant, per discretionem conspiciat, & ventura vitiorum bella ex alto deprehendat. Sed sunt nonnulli, qui dum æstimari hebetes nolunt, sepe se quibusdam exquisitiõibus plus quam necesse est exercentes, ex nimia subtilitate falluntur. Unde hic quoque subditur, [vel grandi & torto naso.] Nasus enim grandis & tortus est, discretionis subtilitas immoderata: quæ dum plus quam decet exercitur, actionis viæ reclinat in eam ipsa confundit. ¶ Fractio autem pede vel manu est, qui viam Dei pergere omnino non valet, atque à bonis actibus funditus exors vacat: quatenus hæc, non ut claudus, saltrem cum infirmitate teneat, sed ab his omnimodo alienus existat. ¶ Gibbus vero est, quem terra sollicitudinis pondus deprimit, ne unquam ad superna respiciat, sed solis his, quæ in infimis calcantur, intendat: qui & si quando aliquid ex bono patriæ celestis audierit, ad hoc, nimirum perverfa confiterentis pondere pragravatus, cordis faciem non attollit: quia cogitationis statum erigere non valet, quem terrens sollicitudinis usus curvum tenet. Ex horum quæque specie palmista h. dicit, [Incurvatus sum, & iniquitatis iniquæqueque.] Quorum culpam quoque per semetipsam veritas reprobans ait, i. [Semen autem, quod in sinu cecidit, hi sunt, qui audiunt verbum, & à sollicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ euntres suffocantur, & non referunt fructum.] ¶ Lippus vero est, cuius quidem ingenium ad cognitionem veritatis emicat, sed tamen hoc carnalia opera obscurant. In lippis quippe oculis pupille sanæ sunt, sed humore defluente infirmantes & palpebræ grossescunt: quæ quia infusione crebra alteruntur, etiam acies pupillæ vitiantur. Et sunt nonnulli, quorum sensum carnalis vitæ operatio fauciat, qui

a Ne. orig. b hermafus. vulgata. c al. dirigat. d i. Reg. 2. e al. perfecte. f Hebr. 12. g. Cant. 7. h. Psal. 118. i. Luc. 5. k. infirmitate. orig.

